

LJSPFF LATINA PRO NELATINÁŘE – HODINA VIII.

Dvojí akuzativ u sloves

a) spojení předmětu osobního a předmětu věcného:

Docēre discipulōs (předm. osob.) *linguam Latinam* (předm. věcný). Učit žáky latinu.

b) spojení akuzativu předmětového a akuzativu doplňku:

Illum (předmět) *meum amicum* (doplňek) *apello*. Nazývám ho svým přítelem. (V češtině doplněk v instrumentálu).

Spojení akuzativu předmětu a doplňku v akuzativu bývá u sloves:

1. činit, dělat, volit, jmenovat (*facere, legere, creare, ...*)
2. nazývat, jmenovat (*appelare, nominare*)
3. mít (*habere: Illum amicum habeo* - Mám ho za přítele.)
4. pokládat, uznávat (*putare, ducere, existimare, iudicare*)
5. ukazovat se, projevovat se, osvědčovat se (*sē praeberē, sē praestare*)

I. Vytvořte věty s vazbou dvojího akuzativu a převed'te do pasiva podle vzoru:

putant – dux clarus homo:

Putant duces clarum hominem.

Dux clarus homo putatur.

appello – soror industria puella

creabant – Romulus rex Romanus

putabant – medicus bonus civis

nominas – mors summum praemium

iudicatis – aqua initium rerum

existimabamus – virtus origo boni

Vazba akuzativu s infinitivem

Česky: **Slyším často slavíka krásně zpívat.**

Latinsky: ***Audiō saepe lusciniā pulchrē cantāre.*** (*lusciniā, ae. f.* - slavík)

Několik sloves v češtině (mít, vidět, spatřit, slyšet, cítit) připojuje předmět v akuzativu a zároveň infinitiv předmětový. V latině je tato vazba rozšířena u mnohem většího počtu sloves např. u:

1. sloves vnímání a myšlení (*videre-vidět, audire-slyšet, sentire-cítit, discere-učit se, scire-vědět, intellegere-rozumět, putare, existimare-obojí myslet, domnivat se*)
2. sloves projevu (*dicere-říkat, respondere-odpovídat, narrare-vyprávět, negare-popírat, a d.*),
3. sloves chtění (*velle-chtít, nolle-nechtít, cupere-toužit, postulare-žádat, studere-snažit se*)

4. sloves citových projevů (gaudēre-radovat se, dolēre-rmoutit se) – u těchto sloves zřídka
5. sloves náležitosti (vyskytují se vesměs jen ve 3. os. sg.) (oportet - je třeba, placet - je oblíbené, líbí se, uznává se za dobré, decet - sluší se, licet - je dovoleno)
6. výrazů označujících výsledek myšlenky (sequitur, efficitur - obojí: z toho vyplývá, že ...)
7. výrazů se stejným významem jako uvedená slovesa (fāma est - praví se, vērīsimile est - je pravděpodobné, opīniō est - panuje mínění, mōs est - je zvykem, pār est - je vhodné, aby)

Překlad vazby akuzativu s infinitivem do češtiny:

Latinskou vazbu acc.+inf. přeložíme nejčastěji vedlejší větou se spojkou že. Čas a slovesný rod infinitivu ve vazbě přitom rozhodují o čase a slov. rodě přísudku české vedlejší věty. Akuzativní předmět vazby se stává podmětem české vedlejší věty:

Videō patrem venire.

Vidím, že otec přichází. / Vidím otce přicházet.

Dicunt regem in urbe non esse.

Říkají, že král není ve městě.

Vím, že chlapci jsou právem trestáni.

Scio pueros iure puniri.

Kde je to možné, můžeme vazbu acc.+inf. zachovat i v českém překladu.

POZOR: V akuzativu je celý podmět včetně přívlastků (Slyším, že můj přítel je smutný = *audiō amicum meum maestum esse*) a taktéž doplněk (Vím, že tvůj přítel je dobrým otcem. = *Scio amicum tuum bonum patrem esse*).

II. Změňte na vazbu akuzativu s infinitivem podle vzoru:

Dicunt: Rex vivit.

Dicunt regem vivere.

Audio: Puellae cantant.

Videmus: Urbs deletur.

Scribit: Aqua initium rerum est.

Scio: Nihil scio. (nihil = nic, jedná se o neutrum)

Notum est: Domino regi oboedimus.

Videmus: Hostes a militibus superantur.

Audiunt: Portae urbis ornantur.